

Prettuberkulozes līdzekļu blakusparādību ietekmējošo faktoru izpēte

Viktorija Igumnova^{1,2}, Dace Bandere¹,
Renāte Ranka^{1,2}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte,

Farmācijas ķīmijas katedra, Latvija

² Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs

Ievads. Tuberkuloze (TB) ir sena, tomēr joprojām aktuāla infekcijas slimība, ko izraisa tuberkulozes nūjiņa *Mycobacterium tuberculosis* (*M. tuberculosis*). Saslimstība ar TB Latvijā – 42,8 uz 100 000 iedzīvotāju 2013. gadā – nav augsta pasaules mērogā, tomēr Eiropas Savienībā ir viena no augstākajām. TB ir respiratora infekcijas slimība ar izteikti ilgu slimības attīstības gaitu. Specifiskā prettuberkulozes terapija ir ilgstoša un komplikēta, īpaši multirezistences gadījumā. Turklāt pacientiem bieži tiek novērotas zāļu blakusparādības, kas ne tikai rada diskomfortu un pazemina viņu dzīves kvalitāti, bet arī rada terapijas pārtraukšanas draudus. Prettuberkulozes terapijas blakņu iemesli var būt dažādi, taču pēdējā laikā īpaša uzmanība tiek pievērsta zāļu metabolisma rādītājiem katram konkrētam pacientam. Isoniazīds ir viens no svarīgākajiem pirmās rindas medikamentiem TB ārstēšanā, taču tam ir raksturīga izteikta hepatotoksicitāte un neiropātija. Isoniazīda metabolismā piedalās vairāki enzīmi, tostarp arī glutationa-S-transferāze (GSTM1). Šī enzīma nepietiekamās darbības dēļ palielinās blakņu iespējamība TB slimniekiem.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Mērķis bija noteikt pēc literatūras datiem prettuberkulozes zāļu metabolizējošā enzīma GSTM1 nulles genotipa izplatību dažādās populācijās.

Rezultāti Pētījuma rezultāti liecina, ka GSTM1 nulles genotips ir sastopams 42–60% eiropiešu. Tāpēc būtu ļoti svarīgi izanalizēt šī genotipa izplatību Latvijas tuberkulozes pacientiem.

Secinājumi.

1. Polimorfismu noteikšana prettuberkulozes zāļu metabolizējošos enzīmos varētu būt īpaši svarīga, lai prognozētu indivīda klīnisko reakciju uz tuberkulozes ārstēšanu (tostarp blakņu attīstību).
2. Zāļu metabolizējošo enzīmu darbības nepietiekamības noteikšana varētu dot iespēju pielāgot prettuberkulozes terapiju katram pacientam individuāli.